

PŘEDLOHA OSKAROVÉHO FILMU
a další dvě povídky
od klasika americké literatury

JIM HARRISON

Legends
o vášni

motto

Legendy o vášni

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Jim Harrison

Legendy o vášni – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

JIM HARRISON

Legendy
o vášni

motto

Přeložila Karolina Medková

Copyright © 1978, 1979 by Jim Harrison

Published by arrangement with Grove Atlantic, Inc.

Translation © Karolina Medková, 2023

Cover photography © Depositphotos

ISBN tištěné verze 978-80-267-2585-5

ISBN e-knihy 978-80-267-2589-3 (1. zveřejnění, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-2590-9 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-2588-6 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

Legenda o vášni

Kapitola 1

Ke konci října roku 1914 se z Choteau v Montaně vydali tři bratři do Calgary v Albertě, aby narukovali do první světové války (USA se do ní nezapojily do roku 1917). Starý Čejen jménem Dlouhý nůž jel s nimi, aby přivedl zpět koně, kteří nebyli čistokrevní. Otec bratrů nepovažoval za vhodné, aby jeho synové jeli do války na nějakých herkách. Dlouhý nůž znal veškeré zkratky v severních Skalistých horách, a tak jejich stezka vedla divočinou daleko od cest a sídel. Vyrazili před úsvitem. Jejich otec stál ve stáji ve svém bizoním kabátě s petrolejkou v ruce. Všichni mlčeli. A když je otec objal a vydechl své rozloučení, k trámům u stropu vystoupal bílý obláček páry.

Za úsvitu ohýbal silný vítr zežloutlé topoly a po pastvinách hnal jejich listí, dokud je nepohřbil ve strouze. Když přebrodili první řeku, listí stržené z topolů se točilo ve vodních vírech a lepilo se na kameny. Zastavili se, aby se zadívali na orla bělohlavého, kterého první sníh v horách přiměl sestoupit níž. Bezvýsledně naháněl v roští hejno kachen. Dokonce i tady v údolí slyšeli vysoký čistý hukot větru ve skalách nad pásmem stromů.

Okolo poledne překročili hřbet hor a otočili se, aby se naposledy zahleděli na ranč. Tedy bratři hleděli na dechberoucí

scenérii, v níž ostrý vítr vyčistil vzduch tak, že ranč vypadal neskutečně blízko a nádherně, ačkoliv už byli dvacet mil daleko. Ale Dlouhý nůž ne, protože se obával sentimentu, a tak zíral přímo před sebe. A když překročili koleje Severní pacifické společnosti, přidalo se do jeho pohledu opovržení. O kus dál, když za pravého poledne všichni zaslechli pochmurné zavytí vlka, předstírali, že ho neslyšeli, protože vyty v poledne je nejhorší ze všech zlých znamení. Oběd snědli v sedle, snad aby unikli žalostnému zvuku. Nechtěli sedět na okraji paseky, kde by se na ně to zavytí mohlo znovu snést. Alfred, nejstarší z bratrů, pronesl modlitbu, zatímco Tristan, prostřední z bratrů, zaklel a pobídl koně před Alfreda i Dlouhého nože. Samuel, nejmladší, se loudal vzadu a bystrým pohledem se rozhlížel po flóře i fauně. Byl miláčkem rodiny a v osmnácti už měl za sebou rok studia přírodních věd na Harvardu v tradici Agassize v přidruženém Peabodyho muzeu. Dlouhý nůž se zastavil na vzdálenějším konci mýtiny, aby na Samuela počkal. A jeho srdce se při pohledu na bělouše, který se vynořil z lesa s jezdcem držícím napůl vybělenou bizoní lebku před svým obličejem, zachvělo. Ke starému indiánovi se přes louku nesl Samuelův smích.

Třetího dne jejich výpravy vítr ustal a vzduch se oteplil. Slunce se halilo do podzimního oparu. Tristan k Samuelově nelibosti zastřelil jelena, kterého Samuel jedl jen z bezděčné zdvořilosti. Alfred byl jako obvykle vyhýbavý a jen hloubal nad tím, jak mohou Dlouhý nůž a Tristan sníst tolik masa. Sám dával přednost hovězímu. Když Tristan a Dlouhý nůž snědli jako první játra, Samuel se zasmál a prohlásil, že on sám je všežravec na cestě k býložravci, ale Tristan je do morku

ností masožravec, který se umí nacpat do zásoby a pak může jet na koni, spát nebo pít a kurvit se spoustu dní. Tristan dal zbytek zvířete přistěhovaleckému Němčíkovi, farmáři, v jehož ubohé stodole v noci přespali. Stodole dali přednost před hutným pachem čpavku v chatce plné dětí. Němčík zcela příznačně ani netušil, že v Evropě zuří válka, natož aby měl víc než mlhavou představu, kde Evropa je. Samuelovi se u večere zase zcela netypicky zalíbila nejstarší dcera a zarecitoval jí verše Heinricha Heineho v jejím rodném jazyce. Otec se rozesmál a matka s dcerou odešly v rozpacích od stolu. Za úsvitu dala dcera Samuelovi při odchodu šálu, kterou v noci upletla. Samuel jí políbil ruku a řekl, že jí bude psát. Pak jí dal do úschovy zlaté kapesní hodinky. Dlouhý nůž na to hleděl z ohrady, kde sedlal koně. Samuelovo sedlo pozvedl, jako by zvedal celou jeho zkázu, která v sobě vždy skrývala ty nejvzdálenější a nejtemnější kouty ženského rodu. Pandora, Medúza, Bakchantky, Fúrie jsou všechno ženy, ačkoliv jen nepatrné bohyně mimo sexuální fantazie. Kdo více dává smrti smysl než ty, které dokážou zvážit zemi nebo srdce krásy?

Zbývající úsek cesty do Calgary ujeli během krátkého údobí babího léta v plné síle. U jedné taverny u silnice uvázali koně, aby pivem spláchli prach. Majitel odmítl vpustit dovnitř Dlouhého nože. Samuel s Alfredem se snažili majitele přesvědčit. Tristan mezitím napojil koně a pak vešel dovnitř. Obhlédl situaci a statného majitele skolil pěstí, až upadl do bezvědomí. Stevardovi, který nervózně svíral pistoli, hodil zlatou minci, vzal si láhev whisky a vědro piva a udělali si piknik pod stromem. Alfred se Samuelem nad bratrovým počínám jen pokrčili rameny, protože na něj už byli dávno

zvyklí. Dlouhému noži pivo i whisky chutnaly, ale jen si jimi vyplachoval ústa a pak je vždy vyplivl na zem. Byl Čejen, ale posledních třicet let strávil v teritoriích kmenů Krí a Blackfoot a rozhodl se, že se opije jedině, jestli se před smrtí ještě vrátí do Lame Deer. Jeho plivání Samuela a Alfreda rozesmávalo, ale Tristana ne, protože ten Dlouhému noži rozuměl. Od tří let k němu měl velmi blízko, zatímco Samuel s Alfredem si Čejena nikdy moc nevšimli.

V Calgary se jim při zápisu do armády dostalo neobvyklého přijetí. Major, který formoval místní jednotku, pocházel ze stejné oblasti Cornwallu jako jejich otec. Ve skutečnosti vyplul z Falmouthu na škuneru ve stejném roce, ale mířil spíš na Halifax než do Baltimoru. Major byl odmítnutím Spojených států vstoupit do války zaskočen. Zcela správně ji považoval za hrozivější a vytrvalejší, než se zdála v nadšeném optimismu Kanadánů, kteří si představovali německého Kaisera se svými barbarskými vojáky na útěku v okamžiku, kdy jejich soukmenovci na starém kontinentu přistanou. Ale takové prostoduché vychloubání se u vojáků cení, protože jsou vlastně jen bojovým materiálem pro mezinárodní ekonomické a politické machinace. Během měsíce výcviku, než se vydali vlakem do Québeku k transportním lodím, se Alfred rychle stal důstojníkem a Samuel pobočníkem díky své akademické znalosti němčiny a schopnosti číst topografické mapy. Zatímco Tristan se rval a pil, a tak byl degradován na pomocníka ve stájích, kde se ale ve skutečnosti cítil poměrně dobře. Uniformy mu připadaly nesmírně trapné a výcvikový dril ho nudil až k smrti. Nebýt jeho věrnosti otci a povědomí, že Samuel potřebuje ochrannou ruku, tak

by z kasáren utekl a na ukradeném koni vyrazil po stopách Dlouhého nože na jih.

~

Zpět poblíž Choteau trávil William Ludlow (plukovník ve výslužbě, inženýrský sbor armády USA) noci beze spánku. To ráno, kdy chlapci odjeli, se nachladil a týden proležel v posteli, odkud severním oknem vyhlížel návrat Dlouhého nože s novinkami, třebaže budou jistě chabé a skrovné. Svě ženě, která přezimovala v Prides Crossing severně od Bostonu a zároveň si ponechávala dům na Louisburgském náměstí pro večerní návštěvy opery a koncertů, psal dlouhé dopisy. Manželka Montanu milovala od května do září, ale stejně tak s láskou nastupovala do vlaku, který ji odvážel zpět do civilizace v Bostonu. Pro bohaté vlastníky nemovitostí to v tehdejší době nebylo nic neobvyklého. Oproti oblíbené mylné představě ranče kovbojům nikdy nepatřily. Nebyli ničím víc než odborníky, toulavými hipíky svého času, kozáky pastvin, kteří rozuměli zvířatům lépe než kdo jiný. Některé z nejhonosnějších rančů ve střední a severní Montaně ve skutečnosti patřily obvykle nepřítomným skotským a anglickým šlechticům. (Hulvátský Ir, Sir George Gore, s podezřelým šlechtickým rodokmenem rozružil indiány vyvražděním tisícovky jelenů a stejného počtu bizonů na „zábavné“ lovecké výpravě.)

Ale Ludlow psal své ženě se zármutkem. Manželka trvala na tom, aby se Samuel válce vyhnul. Loňský rok v Bostonu si žena užívala sobotní obědy se synem, s nímž vždy probírala

vzrušující události celého týdne na Harvardu. Svého nejmladšího synáčka rozmazlovala. Alfred byl totiž od mládí nezáživný a metodicky nudný a Tristan nekontrolovatelný. V září, měsíc po Sarajevu, se pohádala s manželem a po třech dnech, které jí zabralo balení, odjela. Ludlow nyní věděl, že si tu měl Samuela nechat a poslat ho zpátky na Harvard, i kdyby jen pro potěchu jeho matky. Z východu přivezli mladou sestřenicí z druhého kolene Susannah s nadějí, že díky Alfredovi získá výhodné manželství, ale ona se místo toho zasnoubila s Tristanem. Ludlowa to pobavilo, protože Tristanovo rošťačství se mu ve skrytu zamlouvalo, ačkoliv po zasnubní hostině Tristan neomluvitelně zmizel s Dlouhým nožem na týden stopovat grizzlyho, který zardousil dvě krávy.

Ludlow ležel pod dekou a prohlížel si sešity s útržky svého života. Mírná horečka mu rozproudila krev i mysl. Dosáhl věku, kdy se jeho obvykle romanticky založená mysl zabydlela v ironii. Minulost se stala blátivou louží, z níž nedokázal vymámit žádné závěry. Sice mu bylo šedesát čtyři, ale zdraví ani vitalita mu neubývaly a jeho rodiče, oba ve věku pětáosmdesáti let, ještě žili v Cornwallu, takže pokud se mu nepříhoda něco zlého, bude nejspíš mít delší život, než po jakém toužil. V jednom sešitě si přečetl přihlouplou báseň, kterou napsal za dnů ve Vera Cruz, a s pobavením si povšiml, že je vedle ní nalepený novinový výstřižek o „Plodnosti tresky“. Jako důlní inženýr se pohyboval od státu Maine do Vera Cruz a Tombstonu v Arizoně až do Mariposy v Kalifornii a země mědi michiganského Horního poloostrova. Neoženíl se do svých pětatřiceti a volba pak byla oboustranně nečekaná – dcera ohromně bohatého investičního bankéře

z Massachusetts. A bohatství nebylo součástí této absurdní touhy po hnízdění – sám dostával nějakých pět set liber měsíčně ze stříbrného dolu ve Vera Cruz, které v té době znamenaly téměř čtyři tisíce dolarů. Shromazďoval je v bance v Heleně, kam několikrát do roka jezdil, aby se postaral o své investice a pokračoval v návštěvách Dobytkářského klubu. Jeho manželství brzy vyhořelo a postupně se téměř čarovně proměnilo z dřívějšího keatsovského spalujícího ohně v odtažitou a nevlou eleganci. Prodloužené líbánky v Evropě je zcivilizovaly do té míry, že Ludlowa příliš netrápilo, že si jeho manželka na zimu nacházela v Bostonu milence, obvykle významně mladšího než ona. Poslední diskrétně skandální poměr měla se studentem Harvardu Johnem Reedem, který se proslavil jako zastávce bolševismu a zemřel v Moskvě na tyfus. A podobně jako mnoho bohatých feministek té doby byla i Ludlowova manželka velmi horlivá a neustále kritická. Její první syn byl náležitě pojmenován po svém dědovi, zatímco druhý schytl záblesk jejich nepočtených inspirací a jméno Tristan vzešlo ze studia středověkých tradic na univerzitě Wellesley. Takřka příznačně se stala první ženou, která hrála polo se stejným samozřejmým požitkem jako hřebci považující svět za svou stáj. Byla však úchvatná, dokonce i když už jí bylo přes padesát let, neskutečná kráska, jejíž kdykoli stíhlé tělo přecházelo do jisté bujnosti. Z nebohého Samuela se snažila učinit umělce, ale syn podědil otcovo vědecké smýšlení a obcházel ranč s přírodovědeckými knihami v ruce a svědomitě opravoval jejich viktoriánské nepřesnosti.

Ludlow poprvé po odjezdu chlapců sešel dolů na večeři a s beznadějí pohlédl na jediné prostřené místo v čele stolu,

jehož studenou osamělost nedokázal rozptýlit ani plápolající oheň v krbu. Jeho předák Roscoe Decker popíjel kávu se svou ženou, které se říkalo Pet, Kríjkou proslulou svou krásou, již Ludlowova žena naučila během let vařit podle starobylé francouzské kuchařky známé jako *Ali Bab*. Decker (nikdo mu neříkal Roscoe, protože to jméno neměl rád) měl štíhlé nohy z jízdy na koni, ale díky mládí strávenému kopáním děr na kůly plotu měl širokou hrud' i ramena a silné paže. Bylo mu okolo čtyřiceti let.

Ludlow prohlásil, že je osamělý, a nahlas uvažoval, jestli by se třeba nemohli všichni najíst společně v jídelně. Pet mu nalila šálek kávy a zavrtěla hlavou. Decker se díval jinam. Ludlow zrudl. Bude jim to snad muset nařídit, aby s ním pojedli, bez ohledu na těch deset let, které strávili vedle sebe se vzájemnou odměřenou náklonností. A tak si Ludlow s Deckerem vypil v napjatém tichu odpolední kávu, s odzbrojující vůní zvěřinového ragú s moštem po normandsku, které Pet vařila na kamnech. Decker se pokoušel hovořit o dobytku, ale Ludlow zíral do dálky a ve svém hněvu nic neslyšel. Pozoroval Isabelu, Deckerovu devítiletou dceru pojmenovanou po jeho manželce, jak jde přes dvůr a nese něco v náručí. Prošla boudou s pumpou a ocitla se ve dveřích kuchyně. Ukázalo se, že to něco byl jezevec starý sotva pár týdnů, kterého jí dal Tristan. Pet jí nakázala, aby to zvíře odnesla ven, ale Ludlow ji ze zvědavosti přerušil. Jezevec působil nemocně a Ludlow prohlásil, že musí dostávat teplé mléko a že by možná jedl maso rozemleté na kaši. Pet pokrčila rameny a začala hníst těsto na housky, zatímco Ludlow ohřál trochu mléka a Decker zvíře prohlédl. Ve spíži našli schované zásoby

kojeneckých láhví a dudlíků a Isabela houpala jezevce na klíně a přitom ho krmila. Jezevec hladově hltal. Ludlow se teď cítil šťastný, a tak vytáhl láhev armagnacu a nalil sobě a Deckerovi po skleničce, aby si kávu vylepšili. Isabela odmítla jít do školy kvůli břemeni své poloviční indiánské krve, a tak Ludlow oznámil, že si konečně vezme na starost její vzdělávání a začnou hned následujícího rána přesně v osm.

Nálada se mu tak výrazně zlepšila, že vyrazil do sklepa pro láhev klaretu, aby měli co pít k jídlu. Roky se vůči manželčině zálibě v dobrém víně tvářil netečně, ale pak se postupně stal zapřísáhlým konvertitou, četl vínologické knihy a začal hýřit s nákupy do takové míry, až jeho sklep přetékal, a to z velké části díky vykolejenému vlaku Severní pacifické společnosti mířícímu do San Franciska a díky tajnůstkářskému obchodování s jedním železničním zřízcem. A ve sklepě vyřešil svůj problém. Všichni budou jíst v kuchyni, a to včetně Dlouhého nože, až se vrátí. Doufal, že díky tomu nebude nepřítomnost jeho synů tak syrová a do očí bijící. Zpátky v kuchyni jim to vyložil jako přirozenou věc na zimu kvůli úspoře topení. Jídelna se uzavře. Deckerova rodina se přestěhuje do hostinského pokoje a tři pomocníci na ranči budou moct využívat Deckerovu chatku. Všichni věděli, že Dlouhý nůž se ze své boudy nikam stěhovat nebude. Byla v ní pouze Isabela, když byla ve třech letech nemocná a Dlouhý nůž požádal, aby ji mohl vzít do boudy a provést nějaký tajný rituál. Ludlow věděl, že Dlouhý nůž vlastní pytel plný skalpů, nemálo bělošských, nicméně to tajně schvaloval.

Po večeři hráli celý večer pinokl, v němž vyhrávaly neustále Pet s Isabelou, a to díky vínu a brandy, které Ludlow

s Deckerem vypili. Ludlow oznámil, že si Decker musí vzít druhý den volno, aby mohli se psy vyrazit na lov tetřevů. Decker prohlásil, že očekává návrat Dlouhého nože za pár dnů. Pet přinesla pudink ze zralých švestek ze sadu a Isabela usnula na židli s jezevcem vykukujícím zpod deky na jejím klíně. O půlnoci šel Ludlow spát s příjemným vyrovnaným pocitem, že svět je vskutku báječné místo, že válka brzy skončí a on s Deckerem si nazítří užijí skvělý lov. Pomodlil se před spaním a pro změnu do modlitby zahrnul Dlouhého nože, který byl coby pohan bezpochyby vůči jejímu vlivu zcela imunní.

Chvíli po třetí hodině ráno se probudil úplně zpocený ze snu tak jasnozřivě živoucího, že se ještě půl hodiny poté třásl. Ve snu viděl své syny zemřít v bitvě, zatímco on sám stál bezmocně na okraji osamocené vyvýšeniny. Pak pohlédl dolů a spatřil, že má na nohou kalhoty z jelenice a je ve skutečnosti Dlouhý nůž. Když si zapálil dýmku a pozoroval stíny z petrolejky míhající se po stěně, přemítal o tom, kde se ve snu nacházel on sám. A bylo to o to palčivější, protože v roce 1874 tábořil u Short Pine Hills, a když k nim Dlouhý nůž dorazil, nenuceně jim oznámil, že se k nim od řeky Tongue blíží Sedící býk s pěti tisíci statečných. A tak celý den a noc jeli jako šílení, aby unikli z pasti, a někteří muži se dokonce přivazovali k sedlům, aby únavou nespadli.

Ludlow si přitáhl župan k tělu a vyšel z pokoje. Prošel chodbou a nakoukl nejdřív do Alfredova pokoje se všemi sentimentálními tretkami, činkami a naučnými knihami, pak do Samuelova plného mikroskopů, vycpaných zvířat včetně vrčícího vlka, botanických vzorků, kousku vyplaveného

dřeva z řeky, které našel v mládí a mělo až zarážející podobu jestřába. Tristanův pokoj, do nějž Ludlow v poslední době nezavítal, byl strohý a holý. Na zemi kůže z jelena, na posteli polštář povlečený v jezevčí kůži a v rohu malý kufr. Ludlow se zašklebil, protože věděl, že kůže na polštáři patřila Tristanovu zvířecímu miláčkoví, když mu bylo deset let, a Ludlow ho zastřelil poté, co zabil manželčina psíčka a ona propadla hysterii. Běžně velmi agresivní zvíře, ale Tristanův miláček jezdíval na koni, omotaný kolem hrušky sedla, a chraplavě syčel na každého, kdo se k němu přiblížil, kromě Dlouhého nože. Ludlow se sklonil a posvítíl na kufřík. Připadal si trochu jako starý čmuchar, ale zvědavost mu nedala. Uvnitř kufru zachytila zář lampy odlesk stříbrných kotoučů na španělských ostruhách, které Ludlow synovi daroval ke dvanáctým narozeninám. Byly tu také nějaké patrony do ručnice na bizony, rezavá pistole neznámého původu, dóza s hroty šípů z pazourku a náhrdelník z medvědích drápů, dárek nepochybně od Dlouhého nože, u nějž měl Ludlow často dojem, že je chlapec víc otcem než on sám. Na dně kufru našel Ludlow s překvapením zabalenou v antilopí kůži svou vlastní knihu, vytištěnou v roce 1875 Státním tiskařským závodem, v níž bylo dětským rukopisem naškrábáno: *Tuto knihu napsal můj otec.*

Ludlow se prudce narovnal, až se mu lampa v ruce povážlivě rozkomíhala. Tu knihu neotevřel po tři desetiletí, zejména ze žalu nad tím, že jeho doporučení ohledně Siouxů nikdo nebral vážně, a dokonce se jim vysmívali, takže se vzdal svého pověření a odjel do Vera Cruz. Povšiml si, že Tristan si podtrhl a opoznámkoval některé stránky, a zajímalo ho, co

si nevzdělaný a umíněný kluk vzal z textu dle jeho názoru až technického rázu. Vzal si knihu zpátky do svého pokoje a nalil si sklenici kanadské whisky z demižonu, který si nechával pod postelí pro případ nespavosti.

Samotný titul byl nezáživný, pokud člověk opomenul jistou historickou ironií: *Report z průzkumu Black Hills v Dakotě, zapsaný v létě 1874 Williamem Ludlowem, kapitánem inženýrské divize, podplukovníkem armády USA, velitelem inženýrského pluku v Dakotě*. Jako vědec, nebo tedy člověk, který byl v té době za vědce považován, byl přidružen k Sedmé kavalerii pod velení důstojníka stejné hodnosti, podplukovníka George Armstronga Custer. Ludlow se svou cornwallskou zdrženlivostí Custeru příliš nemusel a držel se ve společnosti své vědecké skupiny zahrnující George Birda Grinnella z Yaleu, báječného přítele. Když se Custer něčeho skutečně obával nebo se vztekal, parodoval Ludlowův anglický přízvuk, neomluvitelná ubohost od důstojníka stejné šarže. O tři roky později Ludlow soukromě oslavil zvěsti o Custerově záhubě v bitvě u Little Big Hornu v roce 1877. Jeho vlastní doporučení v závěru hlášení byla stručná a přímá. Po vypočtení zjevných výhod oblasti včetně ochrany, kterou poskytovala proti žhavému slunci a ledovým bouřím z přilehlých prérií, Ludlow radil:

K tomu však je zapotřebí učinit nezbytná opatření ohledně konečného řešení otázky týkající se indiánů. Majitelé se o svou zemi starají jako o svá loviště a útočiště. Ti prozíravější, kteří předpokládají, že nadejde čas, kdy lov bizonů, jenž je dnes hlavním zdrojem obživy divokých kmenů, už nebude

dostačovat, doufali v usídlení v okolí Black Hills, coby jejich budoucího trvalého bydliště, kde je bude očekávat postupné vymírání, které je jejich osudem... Indiáni nemají na západě žádnou další zemi, kam by mohli odejít.

Ludlow se zhluboka napil whisky. Mnohem víc ho zajímaly Tristanovy čmáranice než hrůzy a podvody vlády, které z něj učinily téměř poustevníka. Velmi dobře si pamatoval záplavu sarančat, která Tristana tak zaujala:

Jednoho rána jsem jich napočítal dvacet pět na rozloze dle mého odhadu v průměru jedné čtvereční stopy. Hrubým propočtem to znamená přes milion na jeden akr... lze si jen představit nesmírně ničivou schopnost požrat veškerou vegetaci. Jejich síla potřebná pro nepřetržitý let je také úchvatná... zjevně jsou schopná letět celý den, pohybovat se po větru a zaplňovat vzduch do obrovské výšky... křídla odrážející světlo pak vypadají jako chomáčky vaty líně se převalující ve větru... při sestupu mezi paprsky slunce připomínají obří sněhové vločky.

Ludlow si vzpomněl na Custer, jak nesouvisle hovořil k vojákům a jeho blondaté kudrny zdobila sarančata. Četl dál a soustředil se jen na pasáže podtržené Tristanem včetně té o krvavě rudém měsíci, který jako oheň ozařoval běžovou krajinu, k níž syn dopsal: *Jednou jsem tenhle úkaz viděl s Nožem, který pak nechtěl u ohně mluvit.* Nejvýmluvnějším odstavcem ale byl popis bizoních lebek, v nichž Ludlow rozpoznal pověry Dlouhého nože v jeho tanci duchů a také předzvěst Tristanovy chlapecké vášně. *Muž, který zastřelí bizona a nesí celé jeho*

tělo a neudělá si stan nebo lůžko z jeho kůže, by měl být sám zastřešen, a to včetně morku z kostí, který, jak tvrdí Nůž, dodává lidskému tělu zdraví. Ludlow si vzpomněl na lebky a světlo na pérech sokola stěhovavého, který mu proletěl pod koněm v honbě za poštovním holubem odsouzeným k záhubě: Je to jen pár let, kdy tato země, jíž projíždíme, byla nejoblíbenější pastvinou bizonů, jejichž bílé lebky se povalují všude po prérii. Někdy je sbírají indiáni a skládají je do fascinujících obrazců. V jednom takovém, jež jsem si povšiml, byly lebky pomalovány rudými a modrými pruhy a kruhy a sestaveny do pěti souběžných řad po dvanácti kusech. Všechny lebky směřovaly k východu.

Ludlow dopil skleničku a trochu si zdříml. Lampu nezhasl z obavy, že by se ten sen mohl vrátit i se svými neblahými otázkami, dívoce barevným a teatrálním osudem. A nebyl takový blázen, aby se pokoušel uspořádat život, který už byl prožit, ale se syrovostí si uvědomoval, že druhotný život žitý skrz syny spravoval špatně. Ani ne tolik s Alfredem a Samuelem, kteří byli zkrátka jen tím, kým byli, ale s Tristanem. Ludlow alespoň dočasně přijímal veškeré vědecké názory s jistým dotekem bizarnosti a v současnosti se právě objevila myšlenka, že povaha člověka často přeskochí jednu generaci. Ludlowův otec býval kapitánem škuneru, tedy ve skutečnosti jím i v osmdesáti čtyřech letech stále byl, a to s nepolevující urputností a osobním kouzlem, jaké vídali v letech mimo službu během jeho dospívání. Jeho vlastní krotší toulky vyvolaly otcovy příběhy o obřích olihních bojujících za měsíčního světla v Humboldtově proudu poblíž Peru a o tom, jak už člověk nikdy není stejný po obeplutí mysu Horn za vichru o sedmdesáti uzlech. V jednom roce dostal Ludlow

k Vánocům scvrkly hlavu z Jávy a v dalším malého zlatého Buddhu ze Siamu a k tomu přicházel nepřetržitý proud minerálních vzorků z celého světa. A tak se Tristan možná stal díky genetickému skoku jeho vlastním otcem a stejně jako Kain nikdy nepřijme příkaz od nikoho jiného, ale vybuduje si vlastní osud pohnutkami tak osobními, že nikdo z rodiny nikdy nepochopí, co se v jeho zdánlivě nevděčné mysli odehrává. Ve čtrnácti Tristan odešel ze školy a pochytil dostatek rysů, že by si mohl koupit, cokoliv by chtěl, ale on nechal z kůží ušít kožich a poslal ho do Bostonu své užaslé matce. Pak si vypůjčil Ludlowovu brokovnici a zmizel. Na ranč se vrátil o tři měsíce později s pytlek peněz, který vyhrál na soutěžích ve střelbě v různých sportovních klubech. Ty peníze šly na nákup nového sedla a ručnice pro Dlouhého nože, mikroskopu pro Samuela a Alfrédův výlet do San Franciska. Celá rodina měla nejspíš příliš peněz, ale Tristan měl přímo zlaté ruce. Šerif v Heleně napsal dopis, že Tristana ve věku patnácti let viděli ve společnosti prostitutek. Matka z toho měla nervový záchvat, zatímco Ludlow provedl nutnou přednášku, která se ale zvrhla ve vyzvídání, zda byly ty šlapky pohledné. Sám Ludlow jezdil do Heleny pravidelně dvakrát do měsíce a přitom strávil několik nocí u učitelky, které se potajmu dvořil celých deset let. Svým starým kumpánům z Dobytkářského klubu rád citoval slova Teddyho Roosevelta: „Rád si dám víno života s kapkou brandy,“ a pak se cítil hloupě, protože všechny politiky považoval za lumpy. Teď byl ale Tristan mimo sféru jeho vlivu a Ludlow dobře věděl, že není příliš velká pravděpodobnost, že by od něj dostával nějaké zprávy, stejně jako nedostávali zprávy od jeho otce.

Před pár lety najel jeho otec u Orknejí na mělčinu, a tak mu Ludlow pořídil jinou loď, za což se mu dostalo jen málo díky, jen krátký vzkaz: *Drahý synu. Věřím, že se má tvá rodina dobře. Pošli mi chlapce, ať splatím dluh. Ty tvoje zatracené peníze. Dostaneš zpátky každý cent.* A do banky v Heleně pak pravidelně chodily malé obnosy z nejrůznějších míst jako Kypr a Dakar. Oči se mu zavíraly spánkem. Bude zkrátka muset napsat Susannah, Tristanově snoubence, aby se nějakých zpráv dobral. Byla to křehká, příjemná dívka s výjimečnou inteligencí.

Ludlow spal dlouho, až se pak cítil trapně, že na něj Decker už několik hodin čeká, aby vyrazili na lov. Vyhlédl z okna a spatřil své běžovo-bílé setry spát na trávníku. Vypadalo to, jako by sluneční svit procházel březovým listovím. Byli to skvělí psi, poslaní přímo z Devonshiru od přítele, který za ním jezdil každý rok si zastřílet.

V poledne už střelili sedm párů tetřevů a psi a muži byli znavení neobvyklým horkem pozdního října. Nicméně severní obzor byl temný, takže s příchodem noci klidně mohlo začít sněžit. I takové byly rozmary montanského počasí. Decker pekl dva tetřevy a přitom Ludlowovi navrhl, aby jaře koupili tisíc kusů dobytka, protože válka zvedne ceny hovězího. A také by potřeboval dva nové pomocníky, aby nahradil Tristana. Pet prý má bratrance kousek od Fort Bentonu, jeden z nich je tedy napůl černocho, jestli to nebude vadit, a jsou to zruční kovbojové. Ludlow dal psům tetřeví srdce a játra a souhlasil se vším, co mu Decker navrhoval, a jen se tak nečinně zamýšlel nad tím, jak bude asi vypadat poloviční kríjský černocho. Nejspíš neskutečně ošklivě. Na sluníčku začal dřímat. V nose cítil vůni opékané kůžičky tetřívka nad

uhlíky. Decker si nahoře nad srázem úzkého kaňonu povšiml Dlouhého nože. Určitě se za nimi ale ze slušnosti nevydá dřív, než poobědvají, protože pečou jen dva tetřevy. Právě Dlouhý nůž přivedl Deckera ze Zortmanu a Ludlow ho přijal, přestože věděl, že je nepochybně na útěku před zákonem kvůli nějakému zločinu. Decker do Ludlowa štouchl, aby se probudil. Plukovník se s požitkem najedl. Tenhle uzounký kaňon miloval a měl v úmyslu nechat se pohřbít poblíž místa, kde ze skály vyvěral malý pramen. Dvacet tisíc akrů – což nebyla pro zdejší ranč příliš velká rozloha – koupil za hubičku díky důlním známostem, protože se určilo, že v zemi nejsou žádné hodnotné nerosty. Nicméně tu byl dostatek vody a na ranči dokázali chovat dobytek do takové míry, jako se to dařilo na rančích třikrát větších. Ludlow ale významně omezoval počet dobytka, protože nebyl chamtivý, a také proto, že nechtěl mít potíže s příliš mnoha pomocnými silami. A kdyby dobytek hledal potravu i nahoře na kopcích, lovní ptáci by odtáhli jinam. Psi ucítili Dlouhého nože, když sestupoval z kopce k nim, a začali divoce vrtět ocasy. Starý indián se napil z Deckerovy placatky a vyplivl hlt do ohně, který prudce vzplál. Deckera vždy pobavilo, jak Dlouhý nůž hovoří se silnou stopou Ludlowova anglického přízvuku.

Později tu noc přišla zima. A následující den dorazil rozzený dopis od jeho ženy, v němž ho úpěnlivě žádala, aby využil svého vlivu a vyvázal Samuela ze služby v armádě. Špatně spala, ačkoliv Alfred napsal z Calgary, že je vše v nejlepším pořádku. Ale co proboha měli chlapci co do činění s obranou Anglie, kterou nikdy neviděli, a Ludlowova vlastní neplodná představa dobrodružství je vyhnala pryč, aniž

kdo pomyslel na její city. Tyto dopisy přicházely i nadále od sklonku podzimu až do ledna a jejich menopauzální hysterie dosáhla takového extrému, že Ludlow, který byl sám plný otupělého zlého tušení, je přestal otvírat. Předvánoční výpravu do Heleny si odpustil a z nedostatku jakéhokoli romantického impulsu četl a hloubal nad životem, s výjimkou několika hodin každé ráno, kdy se věnoval výuce čtení a psaní malé Isabely. Do Heleny vyslal Deckera, aby nakoupil zásoby a dárky, a den po jeho odjezdu se na ranči zastavil policejní velitel. Vyptával se, zda neznají jistého Jona Thronburga, kterého policie hledá kvůli bankovní loupeži provedené před několika lety v Saint Cloud v Minnesotě, že prý by se měl pohybovat někde v okolí. Ludlowa nijak nepřekvapila fotografie mladšího Deckera a odpověděl, že právě tento muž tudy projížděl před třemi lety a směřoval do San Franciska, kde chtěl nastoupit na loď do Austrálie. Velitel znaveně pokýval hlavou, řádně se najedl a odjel do padajícího soumraku k Choteau.

Ludlow vyčkal ještě hodinu, kdyby velitel čekal někde opodál, a pak vyslal Dlouhého nože do Heleny, aby varoval Deckera, ať se okamžitě vrátí a přitom se vyhne všem městům a hlavním silnicím. Věci se zjevně vyvíjely špatně. Duchem nepřítomný omylem přistihl Pet, jak se utírá po koupeli, což mu rozechvělo kolena a pocítil tíhu a nepříjemnou slabost. S radostí by odevzdal celý ranč, jen aby se mu vrátil alespoň jeden syn.

~

V Bostonu si Isabela začala s Italem, profondním basem. Anglicky vůbec nemluvil, a tak byl jejich poměr veden v její minimální turistické italštině. Společně leželi na okázalé orientální lenošce před krbem. Pěvec měl hlavu položenou na její hrudi a hovořili o opeře, Florencii a divokých rudoších, které doufal spatřit cestou na koncerty v San Francisku a Los Angeles. Isabelu už vlastně začal nudit: jeho rychlé, úporné souložení jí nevyhovovalo, protože byla mnohem méně spirituálně založená, než její milenci předpokládali. Zdál se jí nepřijemný sen o Tristanovi a pěvcova hlava na jejích prsou jí připomněla, jak měl jako chlapec zápal plic a ona ho chovala a ve stejné pozici mu četla. Tuto blízkost osudově rozervalo na podzim Tristanova dvanáctého roku její rozhodnutí vrátit se na zimu do Bostonu. A jak ji ten vášnivý chlapec pro to rozhodnutí trápil a v zimě jí psal, jak se denně modlí, aby se vrátila o Vánocích, a když se o Vánocích nevrátila, proklel Boha a stal se z něj zatvrzelý bezvěrec. Když se na jaře vrátila, choval se chladně a tak odtažitě, až si postěžovala Ludlowovi, který ale ohledně jeho matky nedokázal z Tristana dostat ani slovo. Pak předstírala nemoc, a když se chlapci shromáždili v jejím pokoji, aby ji políbili na dobrou noc, zadržela Tristana a dočasně ho přiměla k poslušnosti náporem sentimentu a vzlyků. Neváhala využít veškerý arsenál svých figlů. Řekl jí, že ji bude navždy milovat, ale v Boha věřit už nemůže, protože ho proklel.

~

První předběžná rána zasáhla každého rodiče zvlášť ke konci ledna. Alfred, který nikdy nebyl dobrým jezdcem, si při

pádu z koně poblíž Yper roztříštil koleno a zlomil obratle. Prognóza z polní nemocnice byla nicméně dobrá a doma ho měli očekávat zhruba v květnu. Major z Calgary zaslal Ludlowovi zvláštní vzkaz s projevem lítosti. Alfred byl skvělý mladý důstojník a bude jim velmi chybět. Naneštěstí Tristanova lehkovážnost snižovala účinky jeho statečnosti, ale major předpokládal, že v bitvách postupně dospěje. Samuel se projevil jako úžasně užitečný a major se obával, že mu ho odloudí generál, protože to byl zlatý chlapec, kterého si všichni důstojníci už povšimli. Ludlow dokázal číst mezi řádky, takže pochopil míru podráždění, které pod armádní disciplínou Tristan zažíval. Na okamžik se cítil provinile, když si uvědomil niterné přání, aby se na jaře spíš než Alfred vrátil Samuel nebo Tristan. Kanadáné ve Francii tábořili mezi Neuve-Chapelle a Saint-Omer. Stále ještě v počátečních optimistických fázích války byli svými anglickými protějšky považováni za nepatrně chaotické a neohrabané, a to zejména odměřenými a šviháckými důstojníky od Sandhurstu, kteří více než příznačně ve válce spatřovali jen součást budování vlastní brilantní vojenské kariéry. Takový teutonský nesmysl se nikdy nevztahoval na germánské barbary. Nikdo ale Kanadány neobviňoval z nedostatku útočnosti v bitvách – pokud o nich šlo něco říct, tak jen to, že jejich odvaha byla až přemrštěná.

Tristan sdílel stan s nejhoršími hrubiány z oddílu. Když navštívil Alfreda v polní nemocnici, bratr se styděl za jeho chvástání, nedbalé oblečení a hnůj na botách. Tristan dovnitř propašoval láhev vína, které ale Alfred odmítl. Na návštěvu za ním přišel jeden z jeho kolegů důstojníků a Tristan mu opomněl zasalutovat. Jen si tam dál seděl, popíjel víno z láhve

a pak odešel bez rozloučení pouze se slovy, aby vyřídil Dlouhému noži, že si může vzít jeho nejlepšího koně, když se nevrátí. Před nemocničním stanem na Tristana čekal jeden z jeho kumpánů, mohutný francouzský Kanadán jménem Noel, traper z Britské Kolumbie. Stál tam v dešti a oči měl sklopené k zemi. Do tábora právě dorazila zpráva o majorově a Samuelově smrti. S předsunutou hlídkou se vydali na průzkum směrem ke Calais. Zasáhl je yperit, a když pak otupěle dovrávali na mýtinu mezi kaštany, rozsekala je na kusy kulometná palba. Se zprávami dorazil jediný přeživší zvěd a právě byl u výslechu. Tristan omráčeně stál v dešti a bahně a jeho přítel ho objal, aby mu ulevil v žalu. Průzkumník, který patřil k jejich stanu, se k nim s důstojníkem v patách přiblížil. Tristan s Noelem náhle vyrazili k ohradě a rychle osedlali tři koně. Důstojník jim nakazoval, aby s tím okamžitě přestali, ale místo toho ho srazili stranou v prudkém trysku směrem na sever ke Calais. Do lesa dorazili o půlnoci. V noci nehnuté a bez ohně vyčkávali na úsvit a za jemného sněžení se pak plížili kupředu a setřeli sníh z tuctu mrtvých tváří, než Tristan našel Samuela. Políbil ho a zmrzlý obličej mu omyl vlastními slzami. Samuelova tvář byla šedivá a bez zranění, ale břicho měl rozpárané od hrudního koše dolů. Tristan mu svým loveckým nožem vyřízl srdce a pak se rozjeli zpět do tábora, kde Noel rozpustil svíčky, aby mohli Samuelovo srdce obalit voskem a vložit do malé plechovky na náboje. Tak ho připravili na pohřeb doma v Montaně. Vyrušil je u toho důstojník, ale když pochopil, že by ho zaškrtili, kdyby se do toho chtěl nějak vměšovat, beze slova zase zmizel. Po dokončení této práce Tristan s Noelem vypili litr brandy z kořisti